

Пут, путује, ...

Четврти део

Субота, 7. јуни 2025. године – Требиње – Чачак

Пошто нас је чекао пут дужи од 300 километара до куће потрудисмо се да устанемо раније. Доручак у хотелу је био одличан иако ће неки рећи да није био разноврстан, јер су у понуди углавном била јаја на неколико начина. Две госпође, такође хотелски гости покушаше да споје угодно са корисним тражећи да им сервирају обе варијанте, јаја са слатким доручком. Пошто смо већ пре доручка били спаковани могли смо у обилазак Требињских знаменитости. Без жеље за правдањем, јутро и вече нису довољни да се упозна неки град, макар се радило и о тако ушушкованој вароши какав је град на Требишњици. Захваљујући савременој технологији у могућности смо да сазнамо туђа мишљења и препоруке шта треба видети, па смо се и ми тим послужили. Сходно томе главни циљ нам је био обилазак манастира Тврдош и цркве Херцеговачке Грачанице. Поглед на град, његове улице и грађевине делимично се постиже шетњом или чак из кола. А увек треба оставити понешто и за следећи боравак. Јер Требиње је град на путу ка неким другим дестинацијама и захваљујући томе увек се нуди.

Пошто се хотел налази у Старом граду и то у његовом центру да би до њега дошли морало се мало прошетати и његовом улицама. Улазимо на тзв. Јужну капију. И после пар корака пролазимо поред једне нове Требињска атракције – Анђелкине капије. Ради се о каменој огради са дрвеном капијом кроз коју је у серији „Рањени орао“ у своје двориште улазила главна јунакиња Анђелка. Нажалост иза ове капије нема тог дворишта, али је велики број снимака из серије учинио да она постане један од брендова града на Требишњици. Нажалост већ смо били прилично уморни за шетњу, када смо стигли у Требиње, а ујутру смо пожурили на пут. Макар да се прошетамо до обале Требишњице и Султан – Ахмедове џамије. Ипак смо се претходне вечери прошетали до хотела „Платани“ изашавши из Старог града кроз Западну капију, поред хотела „Интегра“.

Боравак у Требињу завређује да се подсетимо на песника Јована Дучића, који је овде рођен. Требињци се посебно поносе својим песником и путописцем, који је иза себе оставио песме за сва времена, али и „Благо цара Радована“ и „Градове и химере“. Музеј Херцеговине чува сећање на Дучић, кроз његове личне предмете, али кроз предмете које је доносио са својих путовања увек се враћајући свом „милом Требињу“. После више од пола века од смрти његови земни остаци биће пренети у Требиње и 2000. године сахрањени у Херцеговачкој Грачаници. Тиме је испуњена његова последња жеља да буде сахрањен у родном граду.

У Старом граду у близини Требишњице се налази и здање Музеја Херцеговине. Ради се о једној од најстаријих културних установа у Источној

Херцеговини основаној 1952. године. Нажалост ни њега нисмо стигли да посетимо.

Одјављујемо се из хотела и хитамо ка паркингу. Док чекамо девојку са рецепције да нам подигне рампу подешавам навигацију ка манастиру Тврдош и правим фотографију споменика Јовану Дучићу на улазу Градски парк. У парку се налази и црква Св. Преображења Господњег.

Градски парк са спомеником Јовану Дучићу

Врло брзо излазимо на магистралу која, поред Требишњице води кроз Попово поље. До манастира нам треба 7 километара. Успут на Требишњици уочавамо [долапе](#) који су служили за наводњавање. Више нису у функцији, али су постали део културно – историјског наслеђа овог краја и својеврсна атракција Требиња. Према предању овај изум на ове просторе донео је са Нила, Мујага Хациасановић после повратка са хаџилука.

[Манастир Тврдош](#) се налази поред саме магистрале. Иако је субота, није гужва, бар што се тиче нас који смо овамо дошли колима. Већина посетилаца је стигла аутобусима. Прилаз манастиру и сама околина су лепо уређени. Око манастира се налази велико имање које се, како се може видети обрађује. Манастир је подигнут почетком 16. века. Подигнут је на темељима црквице из 4. века. Ти темељи се могу видети у самој манастирској цркви, јер је део пода урађен у стаклу. Крајем 17. века манастир су разорили Млечани. Иако је било више покушаја обнове манастира то је урађено тек 1928. године захваљујући великом ктитору Николи Руњевици, Требињцу из Америке. Треба напоменути да се у манастиру Тврдош подвизавао Св. Василије Острошки, чудотворац и један од светитеља Српске православне цркве. Он је иначе рођен у селу Мркоњићи, тамо где се идући ка Љубињу завршава Попово поље.

Манастир Тврдош

Пошто сам био у кратким панталонама на улазу у манастир добих плаву кецељу да је опашем. Урадих то прилично лоше и већ после пар корака она ми се заврзе око ногу те умало не заврших на земљи. Манастир је познат по својим [винским подрумима](#). Данас их има два, у старом каменом подруму из 15. века у стогодишњим храстовим бурадима сазрева најпознатије овдашње вино Вранац. Уз саму Требишњицу, укопан је нови подрум опремљен са најсавременијом опремом.

Непун километар од манастира ка Требињу налази се рекреативно – забавни парк „Град Сунца“, који је подигао Радољуб Драшковић, власник концерна Swisslion. Пођосмо према овом локалитету, али одустасмо. Помало је крива била навигација, која нас је наводила на скретање иако је требало продужити право. Ту на скретању за „Град Сунца“ застасмо и осмотрисмо вилу, коју је подигао Драшковић на месту где Требишњица прави велику кривину. Лепо здање као да је препуштено зубу времена. Окренусмо се и упутисмо ка нашем последњем одредишту – Херцеговачкој Грачаници.

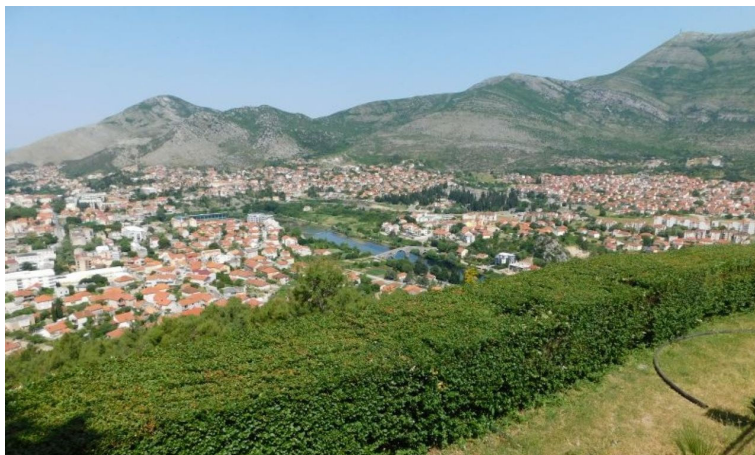
На узвишењу Црквина, које је увек било место ходчашћа и мира некада се налазила црква Св. Михајла, задужбина краља Милутина. Сада се ту уздиже храм Св. Благовештења, познатији као [Херцеговачка Грачаница](#). Ктитор цркве је Бранко Тупањац, бизнисмен из Чикага иначе родом из Билеће. Цркву је пројектовао архитекта Предраг Ристић. У крипти цркве 22. октобра 2000. године сахрањен је Јован Дучић. Том приликом је освешен и сам храм. Чин освештења је обавио Патријарх Павле уз саслужење епископа Григорија и Атанасија.

Са Црквина пуца поглед на Требиње, а сам храм се види из сваке тачке града. На платоу на коме се налази црква затичемо велики број посетилаца, од којих се посебно издвајају ђаци једне основне школе, који су у посету дошли са својим наставницима. Свака група је имала капе другачије боје са ознаком разреда и одељења. Пошто се са Црквине пружа леп поглед на Мостар, Требишњицу користимо прилику да направимо пар фотографија.

Херцеговачка Грачаница

Поред наведених места, које нисмо успели да обиђемо треба поменути и [Арсланагића мост](#) на Требишњици. И овај мост је саграђен по жељи Великог везира [Мехмед Паше Соколовића](#). Име је добио по неком Арслан – аги, који је у Требиње побегао из Херцег – Новог и од османских власти добио концесију да наплаћује мостарину. Поред његове куће уз мост никло је читаво насеље названо Арсланагићи.

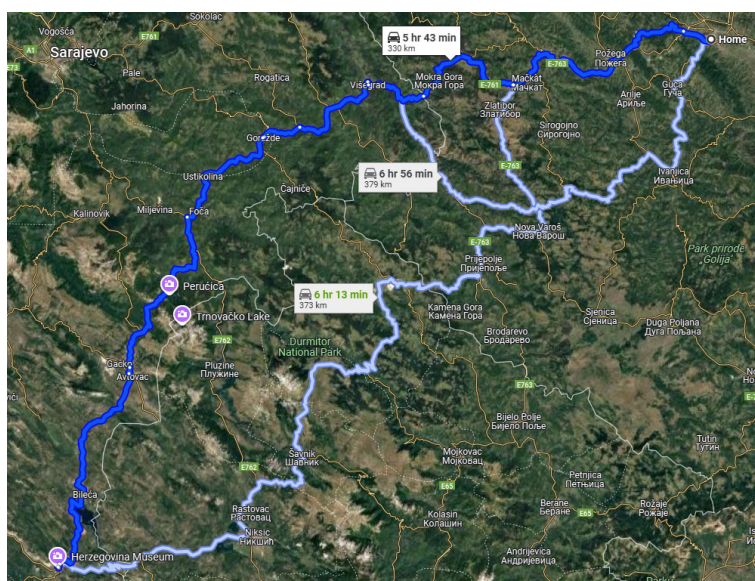

Поглед на Арсланагића мост са Црквине

Првобитна локација моста је била 5 километара узводно, али је потопљен приликом изградње хидроцентрале 1965. године. Почетком седамдесетих година, ниво воде је спуштен па је мост камен по камен пренесен на садашњу локацију и постао је једна од главних атракција Требиња. Занимљиво је да је 1993. године одлуком тадашњег градоначелника Требиња промењен назив моста у Перовића мост. То је образложено неким наводима да су потомци Арслан – аге били заправо Перовићи прије преласка

на ислам. Формално се и данас тако зове, иако га већина зналаца и даље зове старим именом.

Посетом Херцеговачкој Грачаници завршили смо посете углавном планираним местима у градовима кроз које смо прошли. До краја путовања преостало нам је да пређемо неких 330 километара до Чачка. Пут којим ћемо се возити добро ми је познат, а делом смо га прошли првог дана путовања. Постојала је могућност да се задржимо на Тјентишту код споменика у [Долини хероја](#). Пошто смо Александра и ја већ овуда пролазили пре десетак година и задржали се, настављамо пут. „По обичају правимо предах у ресторану „Браћа Ковачевић“ на Буковици изнад Фоче. После одмора уз домаћу/кувану, не више турску кафу без паузе у возњи кренусмо кући. Неочекивано се дуже задржасмо на граници БиХ и Србије. Пошто смо изашли на Златиборску магистралу суочисмо се са прилично великом гужвом у супротном смеру од оног којим смо се ми кретали.

Марирута Требиње – Чачак

Коначно после пређених 900 километара вратисмо се кући. Са собом смо понели пуно утисака, о оном што смо видели, али и доживели у хотелима у Сарајеву и Требињу, те ресторанима по којима смо јели или само правили предах уз освежење. Већину места које смо посетили већ раније сам имао прилику да упознам. Али било је то у неким другим временима, када многа од њих нису била толико посећена као сада.